

## Bergen: Världens längsta gång- och cykeltunnel

Världens längsta gång- och cykeltunnel fyller två år. Grattis Fyllingsdalstunneln, Bergen!

**Bergen är Norges näst största stad, belägen precis vid havet, men som namnet antyder också väldigt bergigt, dessutom med djupa fjordar och vikar. Det är vykorts vackert men delar upp staden och gör varje resa lång. Trots broar och tunnlar är det smidigaste sättet att ta sig från Stavanger söderut med färja, tågresan till Oslo tar en halv evighet och i Bergen är bilberoendet stort.**

45 procent av alla bilarna i Bergen är eldrivna, i linje med Norges världsledarskap i omställningen till elbilar. Men när dimman och regnet lägger sig som ett lock över staden, är luftkvaliteten ändå dålig och Trafikverket avvisar förslaget om att lösa det med en ny ringmotorväg – den tar för lång tid att bygga och leder till ökad biltrafik. Istället bör bompengen, trängselavgifterna höjas, menar man – men det är ett lokalt beslut och kommunledningen vill inte.

En väg framåt är då byvekstavtalet mellan stat, region (fylke) och kommun som 2030-sekretariatet uppmärksammat förut och återkommer till i Fokusland Norge-rapporten. Samverkan och statlig medfinansiering ska leda till att biltrafiken inte ökar, och i Bergen konkretiseras det med Miljøløftet, vars spjutspetsprojekt är Fyllingsdalstunneln, världens längsta gång- och cykeltunnel.

I Fyllingsdalen bor drygt 30 000 personer varav många ska till Mindemyren på andra sidan berget, för att plugga eller jobba på högskolan eller universitetssjukhuset Haukeland som är Bergens största arbetsplats. Biltunnlarna är just för bilar, det finns inte ens en smal trottoar att gå eller cykla på och det vore oerhört obehagligt att försöka. Men med en tunnel så – och med Miljøløftetmedel blev den verklighet och invigdes för två år sen, den 15 april 2023.

Tunneln är precis tre kilometer lång, nästan helt plan och med en behaglig lätt svängning. Google Maps kallar den för "vandringssområde" och klassar vandrigen som "lätt". Att gå genom tunneln tar strax över en halvtimme, att cykla tar 8–10 minuter. Det finns rastplatser var femhundra meter och en rejäl mittpunkt efter 1500 meter, med ett solur som visar vad klockan är och bänkar att vila vid. Väggmålningar följer årstiderna, belysningen går från blått i Mindemyren till grönt i dalen.

Tunneln är sex meter bred, 3,5 meter för cykelfält i båda riktningar och 2,5 meter för gående, åtskilt genom olika färger på beläggningen och en liten höjdskillnad. En lätt fjädrande gummibeläggning gör det skonsamt att gå eller springa här, en slags tätduk täcker innertaket och dämpar buller och eko. I nödfall kan utryckningsfordon komma in, det finns nödtelefoner och säkerhetskameror i tunneln som är öppen varje dag från 5:30 till 23:30.

I tunnelns båda ändar visar displayer hur många som gått och cyklat genom tunneln, det brukar bli en bit över tusen om dagen. Jag är där lördag morgon, så inte många ska till jobbet eller plugget. Istället är det många som joggar här, en del fram och tillbaks i kläder som antyder skidlandslag, andra lär sina barn att cykla, ett äldreboende har tagit sina seniorer på promenad, några ungdomar tränar tricks med sina cyklar och en och annan kommer i full karriär på sin elcykel. Några av dessa hade annars tagit bilen, andra hade belastat den ofta överfulla kollektivtrafiken, åter andra hade

helt enkelt suttit hemma om det inte vore för tunneln. För medan det är kallt och regnar sidledes utanför tunneln, är det torrt, vindstilla och alltid sju grader i världsrekordtunneln.

En tunnel tar förstås slut, och därutanför väntar ovädret, men man är också nästan framme vid arbetsplatserna eller en stor kollektivtrafiksterminal för vidare resa. Tunnelseendet är inte så dumt ändå.

*Bergen, Norge, april 2025*

Mattias Goldmann  
2030-sekretariatet